

7.10.2003

1951/003/2003 TM

Oikeusministeriö

OIKEUSMINISTERIÖ

13. 10. 2003

ad 32, 41, 2002
ad OM 028:00/2002

Viite Oikeusministeriön lausuntopyyntö 21.07.2003, OM 32/41/2002

Asia **Lausunto ihmiskauppaa, paritusta ja prostituutiota koskevasta oikeusministeriön työryhmämietinnöstä 2003:5**

Työryhmän osamietinnössä käsitellään esitystä rikoslain, pakkokeinolain ja järjestyslain muuttamiseksi siten, että mahdollisuudet torjua ihmiskauppaa, paritusta ja prostituutiota parantuisivat. Työryhmän mietinnössä esitetyillä muutoksilla on kytkentöjä työhallinnon toimintaan lähinnä julkisen työvoimapalvelun ja erityisesti työnvälityspalvelun tarjoamisen osalta.

Julkisella työvoimapalvelulla edistetään työmarkkinoiden toimivuutta, tuetaan osaavan työvoiman saatavuutta ja työtä hakevien työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Työnhakijalle tarjottavien palvelujen tulee perustua asiakkaan tarpeisiin ja vapaaseen valintaan sekä tukea hänen työllistymistään ja pysymistään vapailla työmarkkinoilla. Julkista työvoimapalvelua tarjottaessa ja kehitettäessä pyritään edistämään työelämän tasa-arvoa ja ehkäisemään työsyrintää. (Laki julkisesta työvoimapalvelusta 1295/2002, 1: 1§, 3§; 2: 4§; 3: 10§.)

Vaikka työnantajilla on sekä oikeus että velvollisuus ilmoittaa avoimista työpaikoista työvoimatoimistoon, laki julkisesta työvoimapalvelusta asettaa ehtoja työnvälityspalvelun ja muun julkisen työvoimapalvelun tarjoamiselle. Työnantajan työpaikkailmoitusta ei oteta vastaan, jos ilmoituksen perusteella on ilmeistä, että työnantaja rikkoo laissa säädettyä syrjintäkieltoa tai tasapuolisen kohtelun vaatimusta taikka hakee työvoimaa tehtäviin, jotka selvästi ovat lain vastaisia tai joihin työntekijän ottaminen on kiellettyä. Työvoimatoimisto voi rajoittaa työnantajalle tarjottavaa julkista työvoimapalvelua, jos työntekijältä edellytettävät työtehtävät ovat ilmeisen epäsiiveellisiä tai hyvän tavan vastaisia. Työvoimatoimisto voi rajoittaa myös sellaisen työnantajan palvelua, joka ei huolehdi lakisääteisistä velvollisuuksistaan tai tarjoaa työtä, jonka vastaanottaminen voisi aiheuttaa uhkaa tai vaaraa työntekijän terveydelle tai turvallisuudelle.

Työnantajan palvelujen rajoittamisen lähtökohtana on aina työntekijän suojeleminen. Julkisen työnvälityksen tavoitteena on löytää työnhakijalle sellaista työtä, jota hän parhaiten pystyy tekemään. Työn on oltava työnhakijalle sopivaa sekä ammatillisesti että muilta ominaisuuksiltaan. Tarjolla oleva työ ei saa vaarantaa työntekijän terveyttä tai turvallisuutta ja julkisen työvoimapalvelun on edistettävä henkilön mahdollisuuksia tehdä onnistuneita valintoja työmarkkinoilla.

Julkisen työväilytyksen tarjoaminen työvoimaa hakevalle työnantajalle ja työtä hakevalle henkilölle ei aina ole pulmatonta. Työministeriö on julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain nojalla antanut alaisilleen työvoimatoimistoille ohjeen (O/11/2003 TM), jossa otetaan kantaa työnantajien palvelun rajoittamiseen. Ohjetta on tarvittu mm. tilanteissa, joissa työnantajat ovat hakeneet työvoimaa eroottisiin työtehtäviin. Jotkut eroottista työtä tarjoavat työnantajat ovat pyrkineet käyttämään työhallinnon Internet –työpaikkasivuja työntekijöiden hakemiseen erityisesti sen jälkeen kun monet sanomalehdet ovat lopettaneet eroottista työtä koskevien ilmoitusten ja mainosten julkaisun. Osa näistä työnantajista on ilmoittanut työvoimatoimistoihin työpaikkailmoituksia, joiden tehtäväkuvauksesta ei ole suoraan käynyt ilmi, että kyseessä on sellainen eroottinen työ, jossa työntekijä voi altistua häirinnälle tai jopa prostituutiolle ja paritukselle. Työtä hakevien asiakkaiden palautteen johdosta eroottista työtä tarjoavien työnantajien todelliset rekryointikriteerit ovat tulleet ilmi työpaikkailmoituksen jättämisen jälkeen ja julkisten työvoimapalvelujen tarjoamista on rajoitettu jälkikäteen.

Työvoimaviranomaisella on julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 3 luvun 10 §:ssä ja 4 luvun 7 §:ssä mainitut mahdollisuudet estää niiden työpaikkailmoitusten julkaisu, joissa tarjotaan sellaista ilmeisen epäsideellistä työtä, jossa työntekijät voivat altistua prostituutiolle tai paritukselle sekä sellaisten työnantajien palvelu, jotka eivät huolehdi lakisääteistä velvollisuuksistaan. Joskus työnantajan toiminnan ja tarjolla olevan työn epäkohtien ja epäsideellisuuden arviointi ei ole yksiselitteistä ja paikallisten työvoimatoimistojen harkinta johtaa erilaisiin ratkaisuihin. Mikäli oikeusministeriön työryhmämietinnössä esitetty paritusta koskeva yhteystietojen levittäminen ja markkinointi kielletään lailla, työhallinnon on jatkossa entistä helpompi rajoittaa niiden työnantajien palvelua, joiden työtehtävissä työntekijät voivat altistua häirinnälle, paritukselle tai prostituutiolle. Jos paritukseen ja prostituutioon liittyvien yhteystietojen levittämiseen ja markkinointiin osallistuminen on jatkossa laitonta, voidaan julkisen työvoimapalvelun tarjoamisessa rajata tällaiset työmahdollisuudet kokonaan julkisen työvoimapalvelun ulkopuolelle.

Työministeriö toteaa, että työryhmämietinnössä esitetyt rikoslain muutokset edistäisivät työtä hakevien mahdollisuuksia löytää sellaista sopivaa työtä, johon ei liity välitöntä vaaraa tai uhkaa terveydelle ja turvallisuudelle eikä riskiä altistua prostituutiolle tai paritukselle.

Kansliapäällikkö

Markku Wallin

Neuvotteleva virkamies

Marja Rantakaulio